

Ubuntu Linux

Ubuntu je v současné době nejpopulárnější linuxová distribuce na světě - od roku 2005 si na Distrowatch drží první místo. Právě tento fakt láká další vývojáře a vzniká tedy poměrně početná rodina odnoží jako Kubuntu, Xubuntu, Edubuntu (tyto tři jsou oficiálně podporované), Fluxbuntu apod. - zpravidla se liší orientací na jiný typ uživatelů a použitým window managerem.

- Ubuntu – původně se s jiným desktopem než GNOME vůbec nepočítalo. GNOME je jednoduché, přehledné, disponující přiměřeným počtem funkcí, jinými slovy při kliknutí pravým tlačítkem v KDE se Vám nabídne asi 2x více položek menu a v GNOME jsou tam jen ty, které potřebuje běžný uživatel – např. vhodné do kanceláře, kdy je potřeba soubory kopírovat, mazat, vypalovat a ne posílat přes Bluetooth nebo sdílet přes BitTorrent.
- Kubuntu – vhodné pro tzv. powerusery, protože např. systémová nastavení v KDE obsahují velké množství funkcí.
- Xubuntu – vhodné pro starší počítače, protože prostředí Xfce nepotřebuje tolik paměti RAM jako GNOME nebo KDE.
- Edubuntu – distribuce určená pro školství – obsahuje mnoho výukového softwaru

Co je Ubuntu

Projekt Ubuntu je zaštiťován společností Canonical a jejím šéfem Markem Shuttleworthem¹, která poskytuje komerční technickou podporu této distribuce. V Česku existuje občanské sdružení Ubuntu Česká Republika², které má cíl propagovat tuto distribuci v Česku a starat se o české stránky³. Velkým kladem Ubuntu a zajisté i důvod tak velké popularity je orientace na uživatele a uživatelská přívětivost.

Ubuntu existuje oficiálně pro architektury i386 a amd64; port na PowerPC existuje, ale je neoficiální. Původně měla nová verze obsahovat binární ovladače ke grafickým kartám, ale bohužel z licenčních důvodů tomu tak není. Nicméně Mark Shuttleworth se snaží, aby tomu tak v budoucnu bylo, přestože nikdo neví, jak chce vyřešit problém s licencemi.

Ubuntu je postaveno na balíčkovacím systému DEB, převzatý z Debianu,

¹ <http://www.canonical.com/>, <http://www.markshuttleworth.com/>

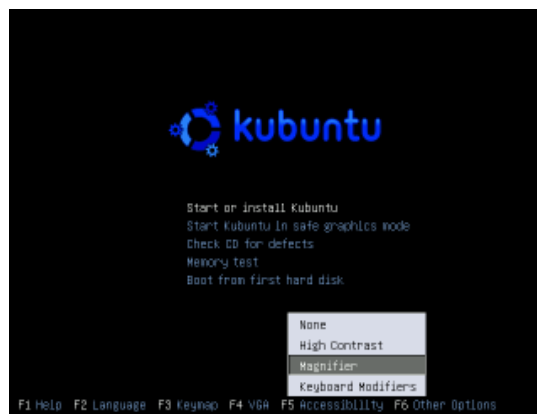
² http://www.ubuntu.cz/system/files/stanovy_5.pdf

³ <http://www.ubuntu.cz>

jímž se celkově Ubuntu inspirovalo.

Instalace

Po nabootování z CD mechaniky uvidíte obrazovku s volbou session. Je užitečné zde nastavit jazyk a layout klávesnice. Byl jsem mile překvapen, že nejnovější verze (Feisty) už dokáže nastavit rozlišení obrazovky správně i u exotičtějších notebookových widescreenů. Potom stačí jednoduše odenterovat „Start or install Ubuntu“. Během bootu je se zobrazí dle mého názoru tentokrát (ve Feistym) velmi povedené logo.

Již od předchozí verze disponuje Ubuntu startovacím procesem Upstart, který umožňuje paralelní spouštění procesů při dodržení jejich vzájemných vazeb a závislostí. Díky tomu je start systému opravdu velmi rychlý.

Instalace je formou programu na ploše live CD, ve kterém se Vás systém zeptá na několik málo základních věcí a po cca dvacetiminutové instalaci⁴ je vše hotovo, můžete rebootovat počítač a začít pracovat s novým systémem.

Instalátor se chová inteligentně – např. v případě, že instalujete na notebook, nainstaluje některé specifické balíčky pro notebooky. Je šikovné, že nepotřebujete připojení k internetu⁵ a celá instalace je na jednom CD.

Migrace z Microsoft Windows

Nástroj pro migraci z Windows usnadňuje migraci z operačního systému Microsoft Windows, díky kterému si můžete při instalaci přenést své oblíbené odkazy v Internet Exploreru, záložky ve Firefoxu, kontakty z instant messengerů a ostatní ze složky Documents and Settings.

Desktop

Oproti předchozí verzi se grafický vzhled nijak výrazně nezměnil, což je při půlročním vývojovém cyklu pochopitelné. Zajímavou změnou je, že do standartního repozitáře byly přidány balíčky s XGL efekty, takže není problém jednoduše zprovoznit 3D desktop. Byl použit Beryl, ale vzhledem k tomu, že se Compiz a Beryl před nedávnem sloučili, nebylo to zase tak důležité rozhodnutí.

Jako velké plus a důležitý posun vpřed je zjednodušená práce s proprietárním software typu flash plugin, různé kodeky apod. Systém je jednoduše doinstaluje tak, že je stáhne ze stránek výrobce.

Další užitečná nová věc v Ubuntu

⁴ Srovnejte jak dlouho trvá instalace Windows, přitom vezměte v úvahu, že v oněch zmiňovaných dvaceti minutách je instalace office, ovladačů, všech ostatních běžných programů a služeb (čti démonů). Pokud jste zvyklí na Gentoo, také Vás doba instalace překvapí...

⁵ Ne, opravdu nepotřebujete sériové ani aktivační ani produktové ani zákaznické číslo. Žádná aktivace se též nekoná.

Feisty je Java software včetně Java SE 6, GlassFish, JavaDB a NetBeans, které jsou instalovatelné z běžných repozitářů.

Ještě nesmí chybět zmínka o sdílení postaveném na projektu Avahi – možnost připojit se, nastavit síť a např. sdílet tiskárny, připojení k internetu apod. - vše jedním klikem.

Troubleshooting

Potřebujete-li pomoc, je užitečné napsat do fóra⁶ a mnohdy stačí ho jen prohledat. Najdete tam spoustu návodů na všechno možné. Komunita okolo Ubuntu je opravdu veliká a tímto způsobem se dá vyřešit 90% problémů.

V Čechách je s projektem Ubuntu spjata jméno Ondřej Surý; správce stránek ubuntu.cz a iniciátor české lokalizace. Na českých stránkách je také fórum, překlady návodů a především český mirror, provozovaný tradičně CESNETem.

Závěr

Ubuntu je moderní operační systém splňující i požadavky náročného uživatele⁷. Tato distribuce je vhodná především na desktop, ale existuje i Ubuntu Server, kde je možnost např. nainstalovat LAMP jedním kliknutím apod.

⁶ <http://www.ubuntuforums.org/>

⁷ ...pokud nechcete zrovna profesionálně stříhat video nebo hrát nejnovější hry vyžadující DirectX